

Spis treści

Od wydawcy	13
------------------	----

Część pierwsza

PSYCHOTERAPIA GRUPOWA

Wprowadzenie. Specyfika psychoterapii grupowej (<i>Barbara Tryjarska</i>)	17
Rozdział 1. ORGANIZACJA PSYCHOTERAPII GRUPOWEJ	21
1.1. Formy organizowania grup psychoterapeutycznych (<i>Barbara Tryjarska</i>)	21
1.2. Warunki organizacyjne funkcjonowania grup (<i>Barbara Tryjarska</i>)	23
1.2.1. Liczba uczestników	23
1.2.2. Czas trwania grup	24
1.2.3. Czas trwania jednej sesji terapeutycznej a częstość spotkań	24
1.3. Kryteria doboru uczestników do grupy terapeutycznej (<i>Barbara Tryjarska</i>)	24
1.3.1. Lokalizacja kontroli	24
1.3.2. Zewnętrzne problemy	25
1.3.3. Różnorodność osobowości	26
1.3.4. Wiek i różnorodność kulturowa	27
1.3.5. Problematyka osób odbiegających od przeciętnego składu grupy	28
1.4. Przygotowanie pacjentów do udziału w psychoterapii grupowej (<i>Barbara Tryjarska</i>) ...	29
1.4.1. Dostarczanie informacji i wyjaśnień	29
1.4.2. Demonstrowanie nagrań wideo z sesji terapeutycznych	30
1.4.3. Udział w grupie przygotowawczej dla kandydatów	30
1.5. Kontrakt grupowy (<i>Barbara Tryjarska</i>)	30
1.5.1. Czas i miejsce	31
1.5.2. Cele grupy	31
1.5.3. Frekwencja	31
1.5.4. Utrzymywanie tajemnicy	32
1.5.5. Kontakty uczestników poza sesjami	32

Rozdział 2. CZYNNIKI LECZĄCE W PSYCHOTERAPII GRUPOWEJ	33
2.1. Wzbudzanie nadziei (<i>Barbara Tryjarska</i>)	33
2.2. Poczucie podobieństwa (<i>Barbara Tryjarska</i>)	34
2.3. Dostarczanie wiedzy i informacji (<i>Barbara Tryjarska</i>)	34
2.4. Altruizm (<i>Barbara Tryjarska</i>)	35
2.5. Korektywne odtwarzanie rodziny pierwotnej (<i>Barbara Tryjarska</i>)	36
2.6. Uczenie społecznych umiejętności (<i>Barbara Tryjarska</i>)	36
2.7. Naśladowanie (<i>Barbara Tryjarska</i>)	37
2.8. Interpersonalne uczenie (<i>Barbara Tryjarska</i>)	38
2.9. Spójność grupy (<i>Barbara Tryjarska</i>)	39
2.10. Odreagowanie (katharsis) (<i>Barbara Tryjarska</i>)	40
2.11. Wgląd (<i>Barbara Tryjarska</i>)	40
2.12. Czynniki egzystencjalny (<i>Barbara Tryjarska</i>)	41
2.13. Znaczenie czynników leczących (<i>Barbara Tryjarska</i>)	41

Rozdział 3. PROCESY I ZJAWISKA W ZAMKNIĘTEJ GRUPIE PSYCHOTERAPEUTYCZNEJ	45
3.1. Koncepcja konfliktu ogniskowego (<i>Barbara Tryjarska</i>)	46
3.2. Fazy rozwoju grupy psychoterapeutycznej (<i>Barbara Tryjarska</i>)	49
3.2.1. Faza orientacji	49
3.2.2. Faza konfrontacji i eksploracji różnic	54
3.2.3. Faza pogłębionej eksploracji problemów na poziomie indywidualnym i grupowym	57
3.2.4. Faza kończenia psychoterapii	58

Rozdział 4. ZADANIA I ROLA PSYCHOTERAPEUTY GRUPOWEGO	61
4.1. Postępowanie psychoterapeuty w trudnych sytuacjach (<i>Barbara Tryjarska</i>)	61
4.1.1. Opór w grupie psychoterapeutycznej	62
4.1.2. Powstawanie podgrup	64
4.1.3. Trudni pacjenci	66
4.2. Styl prowadzenia grupy (<i>Barbara Tryjarska</i>)	70

Część druga

TERAPIA RODZIN

Wprowadzenie (<i>Barbara Tryjarska</i>)	75
---	----

Rozdział 5. PSYCHOANALITYCZNA TERAPIA RODZIN	77
5.1. Założenia teoretyczne (<i>Barbara Tryjarska</i>)	78
5.2. Tezy wyjaśniające zaburzenia (<i>Barbara Tryjarska</i>)	81
5.3. Cele terapii (<i>Barbara Tryjarska</i>)	82
5.4. Strategie i techniki terapii (<i>Barbara Tryjarska</i>)	84

Rozdział 6. BEHAVIORALNO-POZNAWCZA TERAPIA RODZIN	87
6.1. Założenia teoretyczne (<i>Barbara Tryjarska</i>)	88

6.2. Tezy wyjaśniające zaburzenia (Barbara Tryjarska)	89
6.3. Cele terapii (Barbara Tryjarska)	92
6.4. Strategie i techniki terapeutyczne (Barbara Tryjarska)	93
Rozdział 7. TERAPIA RODZINNA BAZUJĄCA NA DOŚWIADCZANIU	99
7.1. Założenia teoretyczne (Barbara Tryjarska)	100
7.2. Tezy wyjaśniające zaburzenia (Barbara Tryjarska)	102
7.3. Cele terapii (Barbara Tryjarska)	103
7.4. Strategie i techniki terapii (Barbara Tryjarska)	104
Rozdział 8. SYSTEMOWA – KOMUNIKACYJNA TERAPIA RODZIN	107
8.1. Systemowa terapia rodzin (Barbara Tryjarska)	107
8.2. Założenia teoretyczne komunikacyjnej terapii rodzin (Barbara Tryjarska)	110
8.3. Tezy wyjaśniające zaburzenia w komunikacyjnej terapii rodzin (Barbara Tryjarska)	112
8.4. Cele komunikacyjnej terapii rodzin (Barbara Tryjarska)	114
8.5. Strategie i techniki komunikacyjnej terapii rodzin (Barbara Tryjarska)	115
Rozdział 9. SYSTEMOWA – STRUKTURALNA TERAPIA RODZIN	117
9.1. Założenia teoretyczne (Barbara Tryjarska)	117
9.2. Tezy wyjaśniające zaburzenie (Barbara Tryjarska)	119
9.3. Cele terapii (Barbara Tryjarska)	120
9.4. Strategie i techniki terapeutyczne (Barbara Tryjarska)	120
Rozdział 10. SYSTEMOWA – STRATEGICZNA TERAPIA RODZIN	125
10.1. Założenia teoretyczne (Barbara Tryjarska)	125
10.2. Tezy wyjaśniające zaburzenia (Barbara Tryjarska)	127
10.3. Cele terapii (Barbara Tryjarska)	128
10.4. Strategie i techniki terapeutyczne (Barbara Tryjarska)	128
Rozdział 11. IDEE KONSTRUKTYWIZMU I KONSTRUKCJONIZMU SPOŁECZNEGO W TERAPII RODZIN (Barbara Tryjarska)	135

Część trzecia

PSYCHOTERAPIA PACJENTÓW SCHIZOFRENICZNYCH ORAZ OSÓB Z ZABURZENIAMI Z POGRANICZA NERWICY I PSYCHOZY

Wprowadzenie (Lidia Grzesiuk)	145
Rozdział 12. PODEJŚCIE PSYCHOANALITYCZNE	147
12.1. Schizofrenia oraz zaburzenia z pogranicza nerwicy i psychozy (Zbigniew Sokolik)	147
12.1.1. Teoretyczne założenia psychoanalizy pacjentów psychotycznych	149
12.1.2. Zaburzenia z pogranicza nerwicy i psychozy	159

12.2. Możliwość stosowania psychoanalizy u osób z zaburzeniami z pogranicza nerwicy i psychozy oraz u pacjentów schizofrenicznych (Zbigniew Sokolik)	170
12.3. Praktyka leczenia psychoz psychoanalizą (Zbigniew Sokolik)	172
12.4. Opis przypadku pacjenta schizofrenicznego leczonego psychoanalitycznie (Zbigniew Sokolik)	178
12.5. Psychoanaliza z parametrami (Zbigniew Sokolik)	180
12.6. Psychoterapia zorientowana psychoanalitycznie (dynamiczna) pacjentów głębiej zaburzonych (Zbigniew Sokolik)	182
12.7. Trudności spotykane przy leczeniu pacjentów głębiej zaburzonych (Zbigniew Sokolik)	184
Rozdział 13. PODEJŚCIE BEHAVIORALNO-POZNAWCZE	187
13.1. Rzut oka na etiologię i terapię osób z rozpoznaniem schizofrenii (Szymon Chrzastowski)	187
13.2. Podejście behawioralne (Lidia Grzesiuk, Szymon Chrzastowski)	189
13.3. Trening umiejętności społecznych i rehabilitacja zawodowa (Lidia Grzesiuk, Szymon Chrzastowski)	190
13.4. Psychoedukacja (Szymon Chrzastowski)	195
13.4.1. Charakterystyka i zasady psychoedukacji	195
13.4.2. Dobór pacjentów i ich rodzin do psychoedukacji	198
13.4.3. Za i przeciw psychoedukacji	199
13.4.4. Przykłady terapeutycznych programów psychoedukacyjnych	200
13.5. Psychoterapia poznawczo-behawioralna; próby rehabilitacji funkcji poznawczych (Szymon Chrzastowski)	202
13.5.1. Terapia poznawczo-behawioralna	202
13.5.2. Rehabilitacja funkcji poznawczych	205
Rozdział 14. PSYCHOTERAPIA HUMANISTYCZNO-EGZYSTENCJALNA	207
14.1. Powstawanie schizofrenii (Lidia Grzesiuk)	208
14.1.1. Egzystencjalno-fenomenologiczne podstawy rozumienia psychozy	208
14.1.2. Ontologiczna niepewność	209
14.1.3. „Prawdziwe” ja	213
14.1.4. System „ja fałszywego”	214
14.1.5. Rozwój psychozy	215
14.2. Psychoterapia osób z zaburzeniami schizofrenicznymi (Lidia Grzesiuk)	218
Rozdział 15. PSYCHOTERAPIA PODTRZYMUJĄCA STOSOWANA WOBEC OSÓB Z ROZPOZNANIEM SCHIZOFRENII	223
15.1. Miejsce psychoterapii podtrzymującej wśród innych rodzajów terapii (Szymon Chrzastowski)	223
15.2. Dobór celów i technik psychoterapii podtrzymującej (Szymon Chrzastowski)	224
15.3. Relacja pacjent – terapeuta (Szymon Chrzastowski)	227
15.4. Uwagi końcowe na temat psychoterapii pacjentów z rozpoznaniem schizofrenii (Szymon Chrzastowski)	235

PSYCHOTERAPIA PACJENTÓW DEPRESYJNYCH

Wprowadzenie do problematyki depresji (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	245
Rozdział 16. PODEJŚCIE POZNAWCZO-BEHAWIORALNE	251
16.1. Koncepcja Becka (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	252
16.1.1. Teoria negatywnego obrazu własnej osoby i poznawczych zniekształceń	252
16.1.2. Psychoterapia indywidualna	253
16.1.3. Psychoterapia grupowa	263
16.2. Podejście Lewinsohna (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	268
16.2.1. Społeczno-środowiskowy model depresji	268
16.2.2. Psychoterapia indywidualna – „zmiana wzmacniających zdarzeń”	269
16.2.3. Psychoterapia grupowa – „radzenie sobie z depresją”	277
16.3. Podejście Rehma (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	282
16.3.1. Teoria: model samokontroli	282
16.3.2. Grupowa psychoterapia samokontroli w depresji	284
16.4. Trening społecznych umiejętności – program leczenia dla osób depresyjnych (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	297
16.4.1. Wprowadzenie teoretyczne	297
16.4.2. Psychoterapia	298
16.5. Efektywność terapii poznawczo-behawioralnych (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	312
Rozdział 17. PODEJŚCIE INTERPERSONALNE	315
17.1. Wprowadzenie teoretyczne (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	315
17.2. Psychoterapia (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	317
17.2.1. Organizacja psychoterapii i jej przeznaczenie	317
17.2.2. Podstawowe zjawiska w psychoterapii i strategię terapeutyczne	318
17.2.3. Efektywność psychoterapii interpersonalnej	321
Rozdział 18. PODEJŚCIE PSYCHODYNAMICZNE	323
18.1. Wprowadzenie teoretyczne (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	323
18.2. Psychoterapia psychodynamiczna (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	327
18.2.1. Organizacja procesu psychoterapeutycznego	327
18.2.2. Podstawowe zjawiska, strategię i techniki	328
18.2.3. Efektywność krótkoterminowej terapii psychodynamicznej	332
18.3. Podejście Arietiego (<i>Mirosława Huflejt-Łukasik</i>)	332
18.3.1. Wprowadzenie teoretyczne	332
18.3.2. Psychoterapia	335
Rozdział 19. BIOENERGETYKA LOWENA	341
19.1. Źródła depresji (<i>Lidia Grzesiuk</i>)	341
19.1.1. Depresja i nierzeczywistość	342
19.1.2. Ściganie iluzji	343

19.1.3. Ukierunkowanie na zewnątrz	345
19.2. Ugruntowanie w rzeczywistości (<i>Lidia Grzesiuk</i>)	345
19.3. Dynamika energii w depresji (<i>Lidia Grzesiuk</i>)	348
19.4. Wiara i utrata wiary (<i>Lidia Grzesiuk</i>)	350
19.5. Psychoterapia (<i>Lidia Grzesiuk</i>)	351

Część piąta

INNE SPECYFICZNE PROBLEMY PSYCHOTERAPII

Rozdział 20. PSYCHOTERAPIA DZIECI I MŁODZIEŻY	357
20.1. Kontekst rozwojowy (<i>Marina Zalewska, Katarzyna Schier</i>)	358
20.2. Kontekst rodzinny (<i>Marina Zalewska, Katarzyna Schier</i>)	363
20.3. Początki rozwoju psychoanalitycznej psychoterapii dzieci i młodzieży (<i>Marina Zalewska, Katarzyna Schier</i>)	367
20.4. Podstawowe zasady i zjawiska w psychoterapii psychoanalitycznej dzieci (<i>Marina Zalewska, Katarzyna Schier</i>)	371
20.4.1. Przymierze terapeutyczne (współpraca psychoanalityczna)	371
20.4.2. Materiał w psychoterapii psychoanalitycznej dzieci i młodzieży	372
20.4.3. Podstawowe zasady terapeutyczne	373
20.4.4. Opór w terapii psychoanalitycznej dzieci i młodzieży	374
20.4.5. Przeniesienie	376
20.4.6. Przeciwn przeniesienie	378
20.5. Podsumowanie (<i>Marina Zalewska, Katarzyna Schier</i>)	379
Rozdział 21. PSYCHOTERAPIA OSÓB Z ZABURZENIAMI ODŻYWIANIA	381
21.1. Zaburzenia odżywiania (<i>Małgorzata Starzomska</i>)	381
21.1.1. Kryteria diagnostyczne anoreksji i bulimii	382
21.1.2. Główne poglądy na etiologię zaburzeń odżywiania	384
21.1.3. Epidemiologia zaburzeń odżywiania	395
21.2. Psychoterapia zaburzeń odżywiania (<i>Małgorzata Starzomska</i>)	398
21.2.1. Ogólne zasady leczenia zaburzeń odżywiania według Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrii Dzieci i Młodzieży	399
21.2.2. Podejście psychoanalityczne	403
21.2.3. Podejście feministyczno-psychodynamiczne	406
21.2.4. Terapia rodzin	409
21.2.5. Podejście poznawczo-behawioralne	428
21.2.6. Terapia przez sztukę (<i>art therapy</i>)	435
21.2.7. Psychoterapia grupowa zaburzeń odżywiania	439
21.2.8. Samopomoc w leczeniu zaburzeń odżywiania	441
21.2.9. Edukacja w zakresie zaburzeń odżywiania	443
21.2.10. Przykłady przebiegu terapii	444

Rozdział 22. TERAPIA POTRAUMATYCZNA	453
22.1. Wybrane ogólne założenia dotyczące terapii PTSD (<i>Maria Lis-Turlejska, Aleksandra Łuszczyńska</i>)	454
22.1.1. Rozpoczynanie i czas trwania terapii	455
22.1.2. Strategie wspólne różnym rodzajom terapii	455
22.1.3. Trudności związane z terapią PTSD	457
22.2. Metaterapeutyczne podejście Georga S. Everly'ego (<i>Maria Lis-Turlejska, Aleksandra Łuszczyńska</i>)	460
22.3. Model Mardiego J. Horowitz'a (<i>Maria Lis-Turlejska, Aleksandra Łuszczyńska</i>)	461
22.4. Podejście poznawczo-behawioralne (<i>Maria Lis-Turlejska, Aleksandra Łuszczyńska</i>)	462
22.5. Podsumowanie (<i>Maria Lis-Turlejska, Aleksandra Łuszczyńska</i>)	466
Rozdział 23. POMOC PSYCHOLOGICZNA PO PRZEŻYCIU TRAUMY SEKSUALNEJ	467
23.1. Definiowanie przemocy seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	468
23.2. Kontekst społeczno-kulturowy zjawiska przemocy seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	470
23.3. Klasyfikacja przemocy seksualnej ze względu na wiek ofiar (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	473
23.4. Skala występowania przemocy seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	474
23.5. Bezpośrednie następstwa przemocy seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	476
23.6. Długotrwałe następstwa traumy seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	478
23.7. Zasady pracy terapeutycznej z ofiarami przemocy seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	479
23.8. Pomoc psychologiczna bezpośrednio po traumie seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	483
23.9. Pomoc psychologiczna po dłuższym czasie od przeżycia traumy seksualnej (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	485
23.10. Etyka zawodowa w pracy z ofiarami przemocy (<i>Piotr Kiembłowski</i>)	488
Rozdział 24. PSYCHOTERAPIA OSÓB Z ZABURZENIAMI SEKSUALNYMI	491
24.1. Rys historyczny (<i>Marek Jasiński</i>)	492
24.2. Kierunki i techniki psychoterapii zaburzeń seksualnych (<i>Marek Jasiński</i>)	494
24.2.1. Metody racjonalno-wyjaśniające	495
24.2.2. Psychoterapia dynamiczna	496
24.2.3. Metody sugestii	497
24.2.4. Libroterapia	498
24.2.5. Analiza transakcyjna	498
24.2.6. Metody treningowe	499
24.2.7. Metody terapii w diadzie	503
24.2.8. Psychoterapia grupowa	505

Rozdział 25. PRACA PSYCHOTERAPEUTYCZNA Z OSOBAMI DOŚWIADCZAJĄCYMI POCZUCIA WINY	507
25.1. Niewspółmierność doświadczanego poczucia winy (<i>Piotr Olaf Żylicz</i>)	507
25.2. Rozumienie poczucia winy przez różne podejścia terapeutyczne (<i>Piotr Olaf Żylicz</i>)	508
25.2.1. Podstawowe formy poczucia winy	508
25.2.2. Podejście psychoanalityczne	509
25.2.3. Podejście humanistyczno-egzystencjalne	510
25.2.4. Podejście systemowe	512
25.2.5. Inne szkoły terapeutyczne	513
25.3. Zakończenie (<i>Piotr Olaf Żylicz</i>)	517
Rozdział 26. PSYCHOTERAPIA OSÓB CHORYCH NA NOWOTWÓR ...	519
26.1. Wprowadzenie (<i>Małgorzata Starzomska</i>)	519
26.2. Dynamika choroby nowotworowej (<i>Małgorzata Starzomska</i>)	521
26.3. Psychologiczne aspekty informowania pacjentów, w tym dzieci, o ich chorobie nowotworowej (<i>Małgorzata Starzomska</i>)	524
26.4. Psychoterapia oraz inne formy pomocy psychologicznej pacjentom cierpiącym na nowotwory (<i>Małgorzata Starzomska</i>)	526
26.4.1. Terapia przez sztukę	527
26.4.2. Terapie oparte na założeniach teorii Carla Gustava Junga	529
26.4.3. Terapia behawioralno-poznawcza	532
26.4.4. Terapia humanistyczno-egzystencjalna	534
26.4.5. Wizualizacja	535
26.4.6. Terapia rodzinna	537
26.4.7. Terapia grupowa	540
26.4.8. Inne formy pomocy osobom z nowotworami	543
<i>Załącznik. Wykaz aktywności</i>	545
<i>Bibliografia</i>	551
<i>Indeks nazwisk</i>	611
<i>Indeks rzeczowy</i>	625
<i>Noty o Autorach</i>	637